

MR 27/19 – FROGNER MENIGHETS HJEM

Til Frogner menighetsråd.

De av medlemmene i Stiftelsen Frogner Menighets Hjemms styre som samtidig er medlemmer eller varamedlemmer i Frogner menighetsråd¹, var 20. september 2018 med på et enstemmig styrevedtak om å la styrelederen, eller den han gir fullmakt, representere stiftelsen overfor Stiftelsestilsynet i sakene om vedtekter og omdanning (sak 17/2018). Dette til tross for at det ikke er stiftelsens styre, men *menighetsrådet* som ifølge de gjeldende vedtektenes § 9 vedtar endringer av vedtekene. Skulle en slik fullmakt ha vært utstedt, måtte derfor menighetsrådet ha gjort vedtak om det, ikke styret. På grunn av det nevnte styrevedtaket er det advokatfirmaet Bahr som har hatt korrespondansen med Stiftelsestilsynet, uten at den, så vidt jeg vet, har vært lagt fram for menighetsrådet i skriftlig form som kopier. Jeg har tidligere henvendt meg til menighetsrådet om saksgangen (19/1, 28/2 og 1/3-2019) og jeg var blant dem som tok ordet med spørsmål og kritiske merknader på menighetsmøtet søndag 7. april 2019, der Frognerhjemmet var satt opp som sak 2. Dagen etter det møtet skrev jeg et brev til Stiftelsestilsynet hvor jeg utdypet punkter jeg hadde tatt opp på møtet og i de tidligere henvendelsene. Med den formen for saksbehandling som *Frognerhjemmets styre* har vedtatt, er det dessverre uvisst om *menighetsrådet* (og dermed den videre offentligheten i Frogner menighet, som har valgt menighetsrådet) uten videre får tilgang til viktige saksdokumenter som gjelder oppfølgingen av menighetsrådets eget vedtak om vedtektenes, deriblant mitt brev til Stiftelsestilsynet av 8. april 2019. Jeg vedlegger det derfor her og ber om at rådets medlemmer og varamedlemmer blir gjort kjent med det.

Oslo, 23. april 2019.

Vennlig hilsen

Jardar Seim

¹ Margunn Sandal, Erik Kyvik Hauge (møtte som varamann for Halvard P. Johansen), Harald Kringlebotn, Lars Gathe. Dessuten var Grethe Robertsen til stede på styremøtet som leder av Frognerhjemmets Venner, men uten stemmerett.

JARDAR SEIM

Gabelsgt. 37

0272 Oslo

Telefon: 22 44 44 90, mobil 90 66 83 69

E-post: jardar.seim@online.no

Oslo, 8. april 2019.

Lotteri- og stiftelsestilsynet

Postboks 800

6805 Førde

E-post: postmottak@lottstift.no

STIFTELSEN FROGNER MENIGHETS HJEM, org.nr. 971525401

Min bakgrunn for å henvende meg til Stiftelsestilsynet i denne saken er at jeg bor i Frogner menighet og har vært engasjert i både frivillig og folkevalgt arbeid i menigheten i mange år (blant annet som tidligere medlem og leder av menighetsråd [ikke de to siste periodene] og tidligere medlem av Frognerhjemmets styre [men før den nåværende omdanningssaken var aktuell]). Jeg fattet interesse for saken da jeg ved å gå inn på Stiftelsestilsynets postjournal i januar 2019 oppdaget at saksbehandlingstiden for omdanning av stiftelsen begynte å bli unormalt lang. Jeg forsøkte derfor å sette meg bedre inn i saken ved å studere korrespondansen med Stiftelsestilsynet om omdanningen. Samtidig har jeg gått gjennom offentlig tilgjengelige dokumenter om Frogner menighetsråds befatning med saken gjennom menighetens nettsted www.frognerkirke.no, der det på siden om menighetsrådet, www.frognerkirke.no/mr.htm, er innkallinger, referater (protokoller) og utsendte sakspapirer for de siste årene. (For ordens skyld nevner jeg, selv om det ikke har noe med saken å gjøre, at jeg på frivillig, ubetalt basis har det tekniske og innholdsmessige ansvaret for menighetens nettsted.) I går, søndag 7. april kl. 12.30, ble det holdt menighetsmøte i Frogner menighet som var innkalt med to saker på dagsorden: 1) *Årsberetning Frogner menighet 2018*. 2) *Orientering om Stiftelsen Frogner menighets hjem, og arbeidet med å omdanne stiftelsen. Menigheten blir invitert til å komme med innspill som Stiftelsens styre kan ta med seg i sitt videre arbeid. Stiftelsens styre vil være til stede på møtet.* Det var mye debatt med kommentarer til saken, men ingen forslag til avstemning; et menighetsmøte ville heller ikke ha noen beslutningsmyndighet i en slik sak. Protokollen fra møtet foreligger naturlig nok ikke ennå. Jeg var blant dem på møtet som hadde flere kritiske merknader til sider ved omdanningsprosessen. Noen av de momentene jeg er blitt opptatt av etter å ha satt meg inn i saken, mener jeg kan være relevante for Stiftelsestilsynets vurdering av omdanningen. De går på to forhold: 1) Hvilken informasjon som har vært tilgjengelig for menighetsrådets medlemmer og menigheten for øvrig på ulike tidspunkter. 2) Innholdspunkter i de nye vedtektene sammenliknet med de någjeldende.

1. Informasjon

I de någjeldende vedtektene (senest endret 5. september 2017, registrert i Stiftelsesregisteret 21. november 2017) er det ifølge § 9 *menighetsrådet* som vedtar endringer av vedtektene: -- "og enhver forandring må vedtas av menighetsrådet." (De må selvsagt også godkjennes av

Stiftelsestilsynet.) I den aktuelle saken skjedde det på møte i menighetsrådet 08.10.2018, sak MR 48/18. Det er da litt påfallende at rådets vedtak i sak MR 48/18 er formulert slik: "Frogner menighetsråd godkjenner styret i Frogner menighets hjem vedtak 20. september 2018 om nye vedtekter ..." Her får en inntrykk av at det er *styret* som har kompetansen til treffe vedtaket, som så skal *godkjennes* av menighetsrådet (og deretter Stiftelsestilsynet). Ved forrige endring, som altså var så sent som i 2017 (med det samme menighetsrådet), ble derimot en mer korrekt formulering brukt i sak MR 72/17 – Revisjon av vedtekter – Frogner menighets hjem (møte 5. september 2017): "Frogner menighetsråd vedtar reviderte vedtekter for Frogner menighets hjem." Når *styret* ved formuleringen i 2018 ble oppfattet som den som hadde vedtakskompetansen, og for sin kontakt med Stiftelsestilsynet valgte å gi fullmakt (kalt "myndighet") til styreleder inkludert at han kunne gi denne fullmakten videre til andre (styremøte 20.09.2018), har vi kommet i en situasjon hvor advokatfirmaet Bahr i praksis representerer Frogner menighet (som gjennom sitt folkevalgte organ menighetsrådet altså har kompetanse til å vedta endringer i vedtektene), men uten at korrespondansen med Stiftelsestilsynet engang har hatt Frogner menighetsråd som kopimottaker. Det har ikke bare betydning for rådsmedlemmenes mulighet til å følge saken etter at rådet traff sitt vedtak, men også for alle andre i menigheten som er opptatt av Frognerhjemmet, og ikke finner tilgjengelig informasjon ved for eksempel å gjennomgå protokoller (referater, møtebøker) eller saksdokumenter på menighetens nettsted. Manglende eller altfor sen informasjon til folk utenom menighetsrådet reduserer folks demokratiske mulighet til å diskutere saker før de er endelig avgjort, og til å kontakte og diskutere med beslutningstakerne i menighetsrådet.

I det brevet av 21.03.2019 fra advokatfirmaet Bahr til Stiftelsestilsynet som jeg etter søknad har fått innsyn i, forklarer Bahr på spørsmål fra tilsynet (brev av 08.03.2019) seg om hvilke dokumenter som ble sendt ut før møtet i Frogner menighetsråd 8. oktober 2018. Det heter på side 2 som kommentar til vedlegg 3:

"Notat 3. oktober 2018 fra Stiftelsen Frogner menighets hjem til Frogner menighetsråd om endring i vedtekter for Stiftelsen Frogner menighets hjem. Notatet var saksdokument til menighetsrådets behandling av saken i menighetsrådets møte 8. oktober 2018. Som det fremgår av undertegnede notat av 3. oktober 2018 var formålet det samme som menighetsrådet ble orientert om i det tidligere møtet 20. september 2018. De nye vedtektene, herunder formålsbestemmelsen, var således behandlet i menighetsrådet i to møter, hvorav menighetsrådet i det siste møtet den 8. oktober 2018 som nevnt enstemmig godkjente de nye vedtektene."

Et par kommentarer til dette:

1) I forskrift til kirkeloven, "Regler om formene for menighetsrådets og kirkelig fellesråds virksomhet", § 4.2, heter det: *Rådets leder har ansvar for å sette opp saksliste for det enkelte møte. Innkalling til møtet skal sendes ut i god tid og senest en uke før møtet, og skal inneholde en oversikt over de saker som skal behandles og nødvendige saksdokumenter.* – "Senest en uke før" et møte 8. oktober betyr *senest 1. oktober*. Et notat av 3. oktober oppfyller dermed ikke kravet til saksdokument til et møte i menighetsrådet.

2) Som ikke-medlem av menighetsrådet vet jeg ikke *når* dette dokumentet ble sendt ut. Men

på grunn av min rolle som hjemmesideredaktør for menigheten vet jeg at innkallingen til møtet ble sendt til medlemmene 2. oktober om ettermiddagen og til meg som hjemmesideredaktør 3. oktober om formiddagen. Samtidig fulgte saksdokumenter på 77 sider (vesentlig regnskapsoversikter og et høringsdokument om kirkebruksplan for Oslo). Jeg la ut innkalling og saksdokumenter samme dag. Men ingen av saksdokumentene handlet om Frognerhjemmet. Siden de var satt opp 2. oktober, kunne naturlig nok et notat av 3. oktober ikke være med der. Sannsynligvis ble det ettersendt medlemmene (eventuelt delt ut på møtet), men fristen på én uke har uansett ikke vært holdt. Til hjemmesiden fikk jeg (samtidig med medlemmene) 5. oktober ettersendt et dokument, men til en helt annen sak, ikke til saken om Frognerhjemmet. Jfr. *Håndbok for menighetsråd* 8.6: *Det er viktig at kvar sak er godt utgreidd i dei utsende saksdokumenta*. Man kan selvfølgelig si at siden rådsmedlemmene behandlet saken uten å protestere mot sene sakspapirer (det står iallfall ikke noe om det i protokollen), så har de godtatt *ikke* å bli forhåndsinformert etter lovens/forskriftens minstekrav. Jeg synes likevel at det ikke er betryggende for saksbehandlingen i en så viktig sak. Og siden en slik bestemmelse også tar sikte på informasjonsbehovet til offentligheten utenom selve rådet og dens mulighet til å agere, blir den demokratiske legitimiteten til vedtaket svekket.

3) Bahr skriver at de nye vedtektene "således" var behandlet i to menighetsrådsmøter, 20. september og 8. oktober. Men på møtet 20. september var Frognerhjemmet strengt tatt ikke oppført som en egen sak med utsendte dokumenter (verken i tide eller på etterskudd). I innkallingen står Frognerhjemmet som ett av flere punkter under sak MR 42/18 *Orienteringssaker: 1) Orientering om status i Kirkelig fellesråd i Oslo. 2) Orientering fra Hovedkomiteen. 3) Status Frognerhjemmet*. Forslag til vedtak var: *Sakene tas til orientering*. – Det var da umulig på forhånd å vite at man her kanskje skulle diskutere vedtektsendringer. Formuleringene i brevet fra Bahr gir inntrykk av at de nye vedtektene, inkludert formålsbestemmelsen, var behandlet i to møter. De kan selvsagt ha vært diskutert på to møter, men iallfall på september-møtet uten noen som helst demokratisk åpenhet eller skriftlighet på forhånd. Og i protokollen (møtebok) fra møtet står det ingenting om vedtekter eller dokumenter, bare at det var "Orientering om status Frognerhjemmet v/ Lars Gathe", og at – som foreslått i innkallingen – alle de tre orienteringssakene ble tatt til orientering.

4) La meg til dette punktet også nevne noe som kanskje er en detalj, men som samtidig handler om nøyaktighet og presisjonsnivå hos et advokatfirma ved gjengivelse av et dokument. Vedlegg 5 i brevet fra Bahr er "Særutskrift fra møteprotokoll i Frogner menighetsråd mandag 8. oktober 2018". Jeg er i tvil om det er riktig å kalle det en "særutskrift fra møteprotokoll" når flere formuleringer ikke er identiske med originalen (møteprotokollen slik jeg gjengir den fra nettet, ble godkjent i rådets neste møte 5. november). Blant annet er det ikke tatt med at advokat Knudsen fra Bahr deltok i framleggingen av saken på møtet, bare Lars Gathe er nevnt i "særutskriften". Her er de to versjonene satt opp ved siden av hverandre:

(Vedlegg 5) Særutskrift fra møteprotokoll i Frogner menighetsråd 8. oktober 2018	Utdrag fra "Protokoll til møte i Frogner menighetsråd" 08.10.18 (kilde:
--	---

Sak: /2018. Nye vedtekter for stiftelsen Frogner menighets hjem og sammenslåing av stiftelsen med stiftelsen Frognerhjemmets Velferdsfond. Til behandling forelå vedtak i stiftelsens styre 20. september 2018 om nye vedtekter for stiftelsen Frogner menighets hjem og sammenslåing med stiftelsen Frognerhjemmets velferdsfond, jf. punkt 9 i stiftelsens vedtekter. Styrelederen i stiftelsen Frogner menighets hjem, Lars Gathe, redegjorde for saken. Særutskrift fra styremøte i stiftelsen 20. september 2018 var sendt ut til menighetsrådets medlemmer før møtet. Styrets vedtak og bakgrunnen for vedtektsendringene og sammenslåingen med Velferdsfondet fremgår av utskriften. Menighetsrådet drøftet saken. Det ble truffet slikt enstemmig vedtak: "Frogner menighetsråd godkjenner styret i Frogner menighets hjem vedtak 20. september 2018 om nye vedtekter for stiftelsen og sammenslåing av stiftelsen med Frognerhjemmets Velferdsfond."	www.frognerkirke.no/mr/ref/08-10-2018.pdf MR 48/18 Endringer i vedtekter for Frogner menighets hjem Med bakgrunn i dokumentene sendt ut før møtet, gjennomgikk stiftelsens leder Lars Gathe, støttet av advokat Knudsen fra BAHN og leder ved Frognerhjemmet Lisbeth Sørgjerd, forslag til vedtektsendringer som stiftelsen foreslår. Vedtak: Frogner menighetsråd godkjenner styret i Frogner menighets hjem vedtak 20. september 2018 om nye vedtekter for stiftelsen og sammenslåing av stiftelsen med Frognerhjemmets Velferdsfond. Forslaget ble enstemmig vedtatt
--	---

2) Innholdspunkter i de nye vedtektene sammenliknet med de någjeldende.

Utgangspunktet for mine kommentarer her er følgende formulering i stiftelseslovens § 47:

"Når omdanningen gjelder stiftelsens formål eller en annen bestemmelse som det må antas at det ble lagt vesentlig vekt på ved opprettelsen av stiftelsen, skal omdanningen så langt som mulig tilpasses det opprinnelige formålet eller det siktemålet som det må antas at lå til grunn for bestemmelsen."

a) Formålet

I de någjeldende vedtektene er formålet "– å bygge, eie og drive hjem for eldre innen Frogner menighet ---- ". På grunn av at det ikke lenger lar seg gjøre å drive et slikt hjem, ønsker menighetsrådet og styret følgende formulering: "– å fremme diakonalt arbeid rettet mot eldre og andre i Frogner menighet. ..." Samtidig får stiftelsen nytt navn, "Frogner menighets diakonale stiftelse".

Loven krever at omdanningen så langt som mulig tilpasses det opprinnelige formålet eller siktemålet som lå til grunn for bestemmelsen. Hvis "andre" skal tilføyes, må det være fordi det rent praktisk vil være umulig å beholde "eldre" alene. Jeg kan ikke se at det er tilfellet her. At noen tiltak eller prosjekter som er beregnet på eldre, også kommer andre til gode, kan ikke være noen innvending. Det er stor forskjell på enkelte slike grensetilfeller som kan oppstå, og en formulering som likestiller "eldre og andre", selv om eldre står først. Hvis man derimot prøver å drive den reorganiserte stiftelsen en stund med bare "eldre" som målgruppe, og så finner at det ikke lar seg gjøre i praksis, kan man endre formålsbestemmelsen en gang til.

Først da vil "eldre og andre" kunne være den beste tilpasningen til det opprinnelige formålet. Til denne overveielser hører et punkt til. Mens drift av et sykehjem/gamlehjem, nå nedlagt, var rammen i de någjeldende vedtektene, altså noe ganske konkret, er den tilsvarende rammen i de nye vedtektene "diakonalt arbeid". Drift av sykehjem kan opplagt være diakonalt arbeid. Men samtidig er diakonalt arbeid så utrolig mye mer. I tradisjonell betydning var "diakoni" et mye smalere begrep enn det er blitt i dag. I Den norske kirkes diakoniplan (<https://kirken.no/nb-NO/om-kirken/slik-styres-kirken/plandokumenter/plan-for-diakoni/>) beskrives nå kirkens diakoni gjennom fire ytringsformer: inkluderende fellesskap, nestekjærlighet, kamp for rettferdighet, vern om skaperverket. Ved å knytte *eldre og andre* sammen med det (for stiftelsen) nye begrepet *diakoni* (i dets moderne betydning) blir det nesten grenseløst hvilke gode formål den omdannede stiftelsen kan søke å fremme innen menighetens grenser. Jeg skriver ikke dette for å insinuere at de som måtte velges til styremedlemmer og dermed ansvarlige for bruk av stiftelsens midler, skal misbruke tilliten til å fremme sære saker som kanskje kan la seg definere inn i et vidåpent diakoni-begrep. Men nettopp fordi diakoni-begrepet er så åpent, fjerner man seg lett mye mer enn nødvendig fra det opprinnelige formålet hvis også *andre* inkluderes. Hvis jeg hadde vært tillitsvalgt i menigheten, for eksempel menighetsrådsleder (hvilket jeg har vært), ville jeg antakelig satt stor pris på en så åpen formulering som mulig for å kunne prioritere friere med tilgjengelige midler. Det er ikke sikkert at spesielle tiltak for eldre da ville komme på førsteplass. Men her er ikke poenget hva jeg som menighetsrådsleder (eller medlem) eller styreleder (eller medlem) i stiftelsen ut fra en helhetlig menighetsvurdering synes er mest fornuftig, men hvilket formål som er best tilpasset det opprinnelige formålet med stiftelsen.

b) Funksjonstid for styremedlemmer

Bestemmelsen om to års funksjonstid er tatt ut. Da gjelder stiftelseslovens § 28 om at styremedlemmer tjenestegjør i fire år, hvis ikke noe annet er fastsatt i stiftelsens vedtekter. Jeg ser ingen grunn til at den gamle og lovlige bestemmelsen om to år skal fravikes til fordel for fire år. Å velge styremedlemmer er en viktig form for innflytelse. Hvis formålet utvides (enten bare med det åpne "diakoni" eller både med det og "andre") samtidig med at valgperioden blir fire år, vil den indirekte innflytelsen menighetsrådet hittil har hatt gjennom valg av styremedlemmer, bli ytterligere svekket. Jeg kan ikke se at dette er en naturlig følge av en nødvendig omdannelse.

c) Framlegging av årsregnskap

De någjeldende vedtektenes punkt 6 sier at styret hvert år skal fastsette stiftelsens årsregnskap, som så legges fram for Frogner menighetsråd. Det dreier seg i denne sammenhengen selvsagt ikke om godkjenning, men om en obligatorisk informasjon. Jeg ser ingen grunn til å ta denne bestemmelsen ut av vedtektene.

d) Forandringer av vedtektene

I dag er det menighetsrådet som kan vedta forandringer av vedtektene (før godkjenning av Stiftelsestilsynet). Bestemmelsen er sløffet. Da blir menighetens indirekte innflytelse

ytterligere redusert (bestemme rammene for en selvstendig stiftelse i forhold til tradisjon og overordnet formål under kontroll av Stiftelsestilsynet). Selv om et menighetsråds informasjonsplikt ikke alltid overholdes, vil et styres behandling i praksis være mye mer hemmelig enn behandlingen i et offentlig organ som menighetsrådet.

Med vennlig hilsen
Jardar Seim

Medl. representant DNK
6/5 2400.